

1. ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΓΡΙΠΗ

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...18/12/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...18/12/2025

Σελίδα:7

Μειωμένη άμυνα του πληθυσμού απέναντι στη γρίπη

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Μια ιδιαίτερη περίοδο έξαρσης της γρίπης, με πιο επιτακτική τη σύσταση για εμβολιασμό και τήρηση των άλλων μέτρων προστασίας, διανύουμε πλέον και στην Ελλάδα. Εδώ και τρεις εβδομάδες έχουμε μπει για τα καλά στην περίοδο εποχικής έξαρσης της γρίπης, που σύμφωνα με τους ειδικούς προβλέπεται να είναι διαφορετική.

Όπως ανέφερε χθες κατά τη διάρκεια ημερίδας του ΕΟΔΥ για επίκαιρα θέματα δημόσιας υγείας η προϊστάμενη του τμήματος Λοιμώξεων του Αναπνευστικού στον ΕΟΔΥ, Καλλιόπη Παπαδήμα, «φέτος φαίνεται ότι έχουμε επικράτηση, και στην κοινότητα και στα περιστατικά που νοσηλεύονται σε νοσοκομείο, του τύπου της γρίπης Α και του υπότυπου Η3, κάτι που έχουμε να ζήσουμε στη χώρα μας από το πρώτο εξάμηνο του 2022-2023, με αποτέλεσμα να υπάρχει μειωμένη ανοσιακή απάντηση και μειωμένη προστασία.

Από την άλλη, ο υπότυπος Α/Η3 φαίνεται πως έχει, στις μισές τουλάχιστον περιπτώσεις, έναν

υποκλάδο Κ. Πρόκειται για μια καινούργια άφιξη στον χώρο της γρίπης, ένα νέο στέλεχος με πολλές μεταλλάξεις και αντιγονικά διαφοροποιημένο από το αντίστοιχο στέλεχος του ΑΗ3, που έχει το εμβόλιο που χορηγείται αυτή την περίοδο. Το αποτέλεσμα είναι ότι ακόμη και αυτοί που εμβολιάζονται έχουν μειωμένη ανοσιακή απάντηση και παραγωγή αντισωμάτων σε αυτό το στέλεχος. Αυτό βεβαίως έχει φανερί in vitro (εργαστηριακά).

Η κ. Παπαδήμα επικαλέστηκε την εκτίμηση κινδύνου του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC), στις 20 Νοεμβρίου, σύμφωνα με την οποία ο κίνδυνος από τη γρίπη φέτος είναι μέτριος για τον γενικό πληθυσμό και υψηλός για τις ομάδες υψηλού κινδύνου. «Οπότε οι συστάσεις είναι πρώτον και κύριον εμβολιασμός χωρίς καθυστέρηση, γιατί ο ανθρώπινος οργανισμός δεν λειτουργεί όπως λειτουργούν οι in vitro μελέτες. Έχει μια πιο πολύπλοκη ανοσιακή απάντηση, με διασταυρούμενη αντίδραση μεταξύ των αντισωμάτων που έχουν παραχθεί στο παρελθόν,

από ιώσεις ή από εμβολιασμό, και ο αντιγριπικός εμβολιασμός αποτελεί, ακόμη κι έτσι, το καλύτερο μέτρο πρόληψης και αποφυγής της σοβαρής γρίπης. Δεν μας εξασφαλίζει το εμβόλιο της γρίπης, το ξέρουμε αυτό, αλλά σίγουρα μας βοηθάει πάρα πολύ από το να κάνουμε επιπλοκές και σοβαρή νόσηση». Επιπλέον τόνισε ότι τα νοσοκομεία πρέ-

Ενα νέο στέλεχος με πολλές μεταλλάξεις μπορεί να ταλαιπωρήσει ακόμη και όσους έχουν εμβολιαστεί.

πει να έχουν επικαιροποιήσει τα σχέδια ετοιμότητας και να εντατικοποιηθεί η εφαρμογή μέτρων πρόληψης και ελέγχου της μετάδοσης των λοιμώξεων, δηλαδή έγκαιρη ταυτοποίηση των κρουσμάτων, απομόνωσή τους, καλός αερισμός των χώρων, μέσα ατομικής προστασίας, υγιεινή χεριών. Οι πολίτες επιπροσθέτως με τον εμβολιασμό θα πρέπει να υποθετήσουν συμπεριφορές

προστασίας από λοιμώξεις, όπως το συχνό πλύσιμο των χεριών, η χρήση μάσκας σε κλειστούς χώρους, ο καλός αερισμός των χώρων και η παραμονή στο σπίτι όταν έχουμε συμπτώματα.

Σε επιφυλακή για πανδημία

Ο Σωτήρης Τσιόδρας, καθηγητής Παθολογίας - Λοιμωξιολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ και πρόεδρος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων Δημόσιας Υγείας, απαντώντας σε ερώτηση για μια ενδεχόμενη πανδημία σημείωσε: «Αυτή τη στιγμή με μαθηματική ακρίβεια και με βάση τις επαφές που γίνονται μεταξύ του ανθρώπου, των άλλων θηλαστικών σε ένα περιβάλλον που συνεχώς αλλάζει, είναι αναφισβήτητη πραγματικότητα ότι θα συμβεί». Και συνέχισε: «Δεν ξέρουμε τι θα την προκαλέσει, έχουμε μία λίστα από αυτό που ονομάζει ο ΠΟΥ παθογόνα προτεραιότητας, πάνω στα οποία επικεντρώνονται οι προσπάθειες της έρευνας για το πώς θα αντιμετωπίσουμε μία τέτοια απειλή (...) Αυτή τη στιγμή, ως κυριότερη απειλή για την οποία συζητάτε συνεχώς είναι ένα νέο

στέλεχος γρίπης. Αν όχι γρίπη, αναπνευστικό ιογενές αίτιο».

Ο κ. Τσιόδρας εστίασε και στις εξάρσεις παθογόνων που έχουν σχέση με ξενιστές, κυρίως έντομα, κουνούπια, τσιμπούρια. «Βλέπουμε μεγάλη έξαρση φέτος του ιού του Δυτικού Νείλου και στην Αμερική και στην Ευρώπη, και μια επέκταση προς βορειότερες επαρχίες και περιοχές, για πρώτη φορά στα χρονικά». Ο καθηγητής τόνισε: «Ας μην αμφισβητούμε την επιστήμη, γιατί δυστυχώς βλέπουμε επιδημίες από νοσήματα ξεκαρυσμένα. Δεκάδες χιλιάδες περιπτώσεις κοκκύτη και ιλαράς με θανάτους σε Ευρώπη και Αμερική. Στο Τέξας έχουμε ακόμη και απομόνωση στο σπίτι λόγω ιλαράς. Και χιλιάδες κρούσματα διφθερίτιδας σε χώρες της Αφρικής». Κλείνοντας, επεσήμανε ότι «οφείλουμε να είμαστε σε επιφυλακή, σε επαγρύπνηση και να υπάρχει αλληλεπίδραση των ανθρώπων που είναι στην πρώτη γραμμή για ένα παθογόνο που αλλάζει, σε μία κοινωνία που αλλάζει, σε ένα περιβάλλον που αλλάζει, σε έναν κόσμο που είναι συνεχώς σε επικοινωνία».

Πέμπτη 18 Δεκεμβρίου 2025

{ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ }
{ The New York Times }

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ • 11

Πόσο αξιόπιστα είναι τα τεστ για τον καρκίνο

Τα οφέλη και οι κίνδυνοι από τη ραγδαία αύξηση συγκεκριμένων πιλοτικών αιματολογικών εξετάσεων έγκαιρης ανίχνευσης

Της ΝΙΝΑ ΑΓΚΡΑΟΥΛΑ

Την άνοιξη του 2021 επικρατούσε ενθουσιασμός στον κλάδο της ογκολογίας λόγω μιας μελέτης που υποστήριξε ότι ένα απλό αιματολογικό τεστ έγκαιρης ανίχνευσης θα μπορούσε να εντοπίσει δεκάδες διαφορετικούς τύπους καρκίνου, συμπεριλαμβανομένων πολλών για τους οποίους δεν υπάρχει καθιερωμένος προληπτικός έλεγχος. Υστερα από 4,5 χρόνια, η εταιρεία που κατασκευάζει το τεστ, το οποίο ονομάζεται Galleri, δημοσίευσε νέα δεδομένα που υποστηρίζουν ότι η αποτελεσματικότητά του έχει βελτιωθεί. Πολλές εταιρείες ανταγωνίζονται για την ανάπτυξη τέτοιων τεστ για την έγκαιρη ανίχνευση πολλαπλών μορφών καρκίνου.

Η GRAIL, η εταιρεία που κατασκευάζει το Galleri, δήλωσε ότι έως σήμερα έχουν συνταγογραφηθεί συνολικά 420.000 τεστ, έναντι 180.000 έως τις 31 Μαρτίου 2024. Η εταιρεία σκοπεύει να υποβάλει αίτηση έγκρισης στην Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) το επόμενο έτος. Ωστόσο, παρά τη μεγάλη ζήτηση, οι έρευνες για την αποτελεσματικότητά αυτών των τεστ παραμένουν περιορισμένες, όπως περιορισμένα είναι και τα δεδομένα για το αν τα οφέλη υπερτερούν των πιθανών βλαβών – όπως, για παράδειγμα, η δημιουργία μιας ψευδούς αίσθησης ασφάλειας.

Η βασική ιδέα πίσω από τα τεστ έγκαιρης ανίχνευσης είναι απλή: όταν ο καρκίνος εντοπίζεται σε πρώιμο στάδιο, είναι συνήθως πιο εύκολο να αντιμετωπιστεί. «Όταν ανιχνεύεις έναν καρκίνο νωρίς και μπορείς να τον θεραπεύσεις, είναι πραγματικά συναρπαστικό», λέει η δρ Ελίζαμπεθ Ο' Ντόνελ, διευθύντρια κλινικής έγκαιρης ανίχνευσης πολλαπλών μορφών καρκίνου στο Αντικαρκινικό Ινστιτούτο Dana-Farber στη Βοστώνη. «Έχεις την αίσθηση ότι μόλις έκανες κάτι εξαιρετικό για κάποιον, ιδίως όταν πρόκειται για έναν καρκίνο για τον οποίο δεν υπάρχει εξέταση προληπτικού ελέγχου».

Ο 56χρονος Γουίλιαμ Χιλ, πυροσβέστης από το Μπρόκτον της Μασαχουσέτης, υποβλήθηκε πέρυσι σε τεστ Galleri κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου πυροσβεστών, επίσημο που συχνά συνεπάγεται έκθεση σε διάφορους καρκινογόνους παράγοντες. Το αίμα του στάλθηκε σε εργαστήριο στη Βόρεια Καρολίνα και με-

Πολλές εταιρείες ανταγωνίζονται για την ανάπτυξη αιματολογικών τεστ για την έγκαιρη ανίχνευση πολλαπλών μορφών καρκίνου, χωρίς ωστόσο κάποιο από αυτά να έχει πάρει επίσημη έγκριση από την FDA, ενώ οι γιατροί συνιστούν «ασχετικές αποτελέσματος» περαιτέρω κλινικές εξετάσεις.

Η υψηλή ζήτηση βασίζεται στην ιδέα ότι όταν ένας όγκος εντοπίζεται σε πρώιμο στάδιο, είναι συνήθως πιο εύκολο να αντιμετωπιστεί.

τά από δύο εβδομάδες έλαβε το αποτέλεσμα: είχε ανιχνευθεί ένδειξη καρκίνου. «Ηλιζα να ήταν λάθος», λέει ο Χιλ, ο οποίος στο παρελθόν είχε υποβληθεί σε θεραπεία για καρκίνο των όρχεων. Όμως το αποτέλεσμα επιβεβαιώθηκε, όπως διαπίστωσε όταν επισκέφθηκε το Dana-Farber για περαιτέρω εξετάσεις και αξονική τομογραφία. Τα ευρήματα έδειξαν μεταστατικό καρκίνο των όρχεων. Κοιτώντας πίσω, ο Χιλ συνειδητοποίησε ότι ο πόνος στη μέση και η συχνουρία που παρουσίαζε πριν από την εξέταση οφειλόταν σε μια μάζα που πιέζε τα νεφρά του. Τότε, ωστόσο, είχε αποδώσει τα συμπτώματα στην ηλικία του και στη φύση της δουλειάς του. Είναι

δύσκολο να πει κανείς αν η εξέταση άλλαξε τη μακροπρόθεσμη έκβαση της νόσου. Παρ' όλα αυτά, ο Χιλ θεωρεί ότι χάρη στο τεστ ξεκίνησε τη θεραπεία εγκαίρως. Περιπτώσεις όπως του Χιλ γεννούν ελπίδα. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι αυτές οι εξετάσεις μειώνουν τον κίνδυνο θανάτου από τους καρκίνους που εντοπίζονται.

Διαθέσιμα δεδομένα

Το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων δεδομένων μέχρι σήμερα προέρχεται από μελέτες που έχουν διεξαχθεί από την GRAIL και άλλους κατασκευαστές αντίστοιχων τεστ. Στην πιο πρόσφατη μελέτη της GRAIL, το 99% των περίπου 23.000 ατόμων που υποβλήθηκαν στο τεστ Galleri έλαβε αρνητικό αποτέλεσμα. Από τα θετικά αποτελέσματα, τέσσερα στα δέκα αποδείχθηκαν εκ των υστέρων ψευδώς θετικά. Επιπλέον, το τεστ δεν ανίχνευσε το 60% των καρκίνων που διαγνώστηκαν μέσα σε ένα χρόνο, ενώ ανίχνευσε καρκίνους στο 40% των περιπτώσεων.

Με άλλα λόγια «εντόπισαν» λιγότερους καρκίνους από όσους απέτυχαν να εντοπιστούν», λέει η Ρουθ Ετζόνι, καθηγήτρια Βιοστατιστικής στο Αντικαρκινικό Κέντρο Fred Hutch στην πολιτεία της Ουάσινγκτον, η οποία ειδικεύεται στην έγκαιρη ανίχνευση. Ο δρ Τζόσουα Όφμαν, πρόεδρος της GRAIL, ανέφερε ότι το ποσοστό ψευδώς θετικών αποτελεσμάτων του τεστ Galleri ήταν πολύ χαμηλότερο σε σύγκριση με εκείνο ορισμένων καθιερωμένων εξετάσεων προσημπτωματικού ελέγχου (0,4% των εξεταζόμενων, έναντι περίπου 10% για τις τσιμπογραφίες).

Ακόμη κι αν τα τεστ εντοπίζουν τον καρκίνο νωρίτερα από τις συμβατικές εξετάσεις, δεν είναι σαφές ότι θα σώσουν ζωές. Ορισμένοι καρκίνοι ενδέχεται να μην γίνουν ποτέ απειλητικοί για τη ζωή, ενώ άλλοι μπορεί να είναι τόσο επιθετικοί ώστε να μην ανταποκρίνονται στη θεραπεία, ανεξαρτήτως του σταδίου στο οποίο διαγινώσκονται, λέει ο δρ Σκοτ Ράμσεϊ, διευθυντής του Hutchinson Institute

Η υπερδιάγνωση οδηγεί συχνά σε υπερθεραπεία, ενώ σε περίπτωση αρνητικού αποτελέσματος ελλοχεύει ο κίνδυνος ερπυσσισμού.

for Cancer Outcomes Research στο Fred Hutch.

Με την υπερδιάγνωση έρχεται και η πιθανότητα υπερθεραπείας, που επιβαρύνει τόσο τους ασθενείς όσο και το σύστημα υγείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εξέταση του ειδικού προστατικού αντιγόνου (PSA). «Αφαίρεσαμε πολλούς προστάτες από άνδρες, βασίζόμενοι στις εξετάσεις PSA και στη διάγνωση καρκίνου του προστάτη σε πρώιμο στάδιο, με αποτέλεσμα να καταλήξουν με μόνιμη στυτική δυσλειτουργία και ακράτεια», λέει ο Ράμσεϊ. «Αργότερα, όμως, οι κλινικές δοκιμές έδειξαν ότι η χειρουργική επέμβαση δεν βελτίωσε τα ποσοστά επιβίωσης στους

άνδρες με λιγότερο επιθετικούς καρκίνους», προσθέτει.

Υπάρχει επίσης το ζήτημα του άγχους. Ο δρ Αλεξ Κριστ, οικογενειακός γιατρός στο Πανεπιστήμιο της Κοινοπολιτείας της Βιρτζίνιας και στο Inova Health System, συμμετέχει σε μια εθνική μελέτη που χρηματοδοτείται από το Εθνικό Αντικαρκινικό Ινστιτούτο και αξιολογεί τις εξετάσεις έγκαιρης ανίχνευσης. Όπως σημειώνει, οι άνθρωποι αναπόφευκτα αγχώνονται όταν λαμβάνουν θετικό αποτέλεσμα, ακόμη και αν οι επακόλουθες εξετάσεις δεν επιβεβαιώσουν την ύπαρξη καρκίνου. Παράλληλα, τα αρνητικά αποτελέσματα ενδέχεται να προσφέρουν μια ψευδή αίσθηση ασφάλειας.

Πρόγραμμα πρόληψης

Το 2022, η δρ Βέραλι Σούκλα, ακτινοθεραπεύτρια και συνιδρύτρια του Αντικαρκινικού Κέντρου Vincere στο Σκότλαντ της Αριζόνας, μαζί με τον πυροαγό Σκοτ Φίγκινς της Πυροσβεστικής και Ιατρικής Υπηρεσίας της Μέσα ξεκίνησαν ένα χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα προσημπτωματικού ελέγχου για καρκίνο για τους πυροσβέστες της πόλης με τη διενέργεια του τεστ Galleri.

Περίπου 500 άτομα συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Ένα τεστ βγήκε θετικό. Ο Οφμαν αναφέρει ότι η GRAIL ήταν απολύτως σαφής ως προς την ανάγκη οι εξεταζόμενοι να συνεχίζουν τις τακτικές προληπτικές εξετάσεις, ακόμη και όταν το τεστ Galleri δείχνει ότι «δεν ανιχνεύθηκε ένδειξη καρκίνου». Ωστόσο, μετά τη λήψη αρνητικών αποτελεσμάτων, πολλοί πυροσβέστες καθυστέρησαν να προσέλθουν για συμπληρωματικές εξετάσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις για μήνες. Ο πυροαγός Μαρ Κομπλίνσκι ήταν ένας από εκείνους που υποβλήθηκαν στο τεστ Galleri στον πυροσβεστικό σταθμό τον Φεβρουάριο του 2022, σε ηλικία 45 ετών. Το αποτέλεσμα ήταν αρνητικό. Ωστόσο δεν προχώρησε στις υπόλοιπες εξετάσεις που περιελάμβανε το πιλοτικό πρόγραμμα, όπως η κολονοσκόπηση, παρά μόνον μετά την πάροδο ενός έτους. «Δεν ήμιαζε να είναι κάτι επείγον», λέει ο Κομπλίνσκι. Όταν τελικά υποβλήθηκε σε κολονοσκόπηση, οι γιατροί διέγνωσαν καρκίνο του παχέος εντέρου σταθίου 4. Ακολούθησαν χειρουργική επέμβαση και ένας χρόνος χημειοθεραπείας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ | ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

7,8 δισ. € ήταν τα καθαρά έσοδα του προϋπολογισμού τον Νοέμβριο

Υπερβάσεις των φοροεσόδων και επί των νέων στόχων

Επιβεβαιώνεται και ενισχύεται η δυναμική τους μέσα στο έτος που εκπνέει σε λίγες ημέρες

Από τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού για τον μήνα Νοέμβριο προκύπτει ότι η υπέρβαση στο σκέλος των φορολογικών εσόδων όχι μόνο διατηρείται, αλλά και ενισχύεται, επιβεβαιώνοντας τη σταθερή δυναμική των δημόσιων εσόδων μέσα στο 2025.

Του Θάνου Τσίρου
thsiros@nafteemporiki.gr

ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ, τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθαν σε 7,821 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας τον μηνιαίο στόχο κατά 2,192 δισ. ευρώ. Η απόκλιση αυτή συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την είσπραξη ποσού 2,109 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), το οποίο είχε αρχικά προβλεφθεί να εισρεύσει στα δημόσια ταμεία τον Δεκέμβριο. Ωστόσο, ακόμη και χωρίς το συγκεκριμένο ποσό, τα καθαρά έσοδα του Νοεμβρίου εμφανίζουν θετική απόκλιση κατά 83 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα φορολογικά έσοδα, τα οποία διαμορφώθηκαν σε 5,764 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 271 εκατ. ευρώ ή κατά 4,9% σε σχέση με τον στόχο που είχε τεθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2026. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει ότι η υπεραπόδοση των φόρων δεν αποτελεί συγκυριακό φαινόμενο, αλλά διατρέχει οριζόντια το 2025, στηριζόμενη τόσο στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης όσο και στη διατηρούμενη ανθεκτικότητα της οικονομικής δραστηριότητας. Την ίδια στιγμή, οι επιστροφές εσόδων τον Νοέμβριο ανήλθαν σε 499 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 50 εκατ. ευρώ από τον στόχο, ενώ τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ανήλθαν στα 112 εκατ. ευρώ, υπολειπόμενα κατά 26 εκατ. ευρώ έναντι του προγραμματισμού.

Η εικόνα του Νοεμβρίου εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ισχυρής εκτέλεσης του προϋπολογισμού για την περίοδο Ιανου-

αρίου - Νοεμβρίου 2025. Σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, το ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού εμφανίζει πλεόνασμα 5,131 δισ. ευρώ, όταν ο επικαιροποιημένος στόχος προέβλεπε πλεόνασμα μόλις 225 εκατ. ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί ότι και σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2024, όπου είχε καταγραφεί πλεόνασμα 4,375 δισ. ευρώ, το φετινό αποτέλεσμα είναι σαφώς βελτιωμένο.

Ακόμη πιο εντυπωσιακή είναι η εικόνα στο πρωτογενές αποτέλεσμα. Για το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025, το πρωτογενές πλεόνασμα σε τροποποιημένη ταμειακή βάση ανήλθε σε 12,646 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας τον στόχο κατά σχεδόν 5 δισ. ευρώ και ξεπερνών-

~5

ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

πάνω από τον στόχο ήταν το πρωτογενές πλεόνασμα στο ενδεκάμηνο φέτος

τας επίσης το πρωτογενές πλεόνασμα των 12,011 δισ. ευρώ που είχε καταγραφεί την αντίστοιχη περίοδο του 2024. Η υπέρβαση αυτή αποδίδεται τόσο στην πορεία των εσόδων όσο και στη συγκράτηση των δαπανών, με σημαντικό ρόλο να διαδραματίζει ο ετεροχρονισμός συγκεκριμένων πληρωμών.

Στο σκέλος των εσόδων, τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού για το ενδεκάμηνο ανήλθαν σε 68,742 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 2,259 δισ. ευρώ έναντι του στόχου. Η υπερεκτέλεση αυτή εξηγείται κυρίως από την πρόωπη είσπραξη της έκτης δόσης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ύψους 2,109 δισ. ευρώ. Εξαιρώντας το

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού Ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 σε εκατ. ευρώ (τροποποιημένη ταμειακή βάση)

	Πραγματοποιήσεις	Νέοι στόχοι ΥΠΕΘΟ	Διαφορά έναντι στόχων
1. ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΥ	68.742	66.483	2.259
I. Φόροι	64.970	64.636	334
II. Κοινωνικές εισφορές	56	56	0
III. Μεταβιβάσεις	6.976	5.004	1.972
IV. Πωλσίες αγαθών και υπηρεσιών	2.050	2.048	2
V. Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.481	2.484	-3
Εκ των οποίων: α. επιστροφές δαπανών για τόκους	96	94	1
VI. Πωλσίες παγίων περιουσιακών στοιχείων	26	22	4
VII. Πωλσίες τιμαλφών	0	0	0
β. Επιστροφές φόρων	7.817	7.767	50
2. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	63.611	66.258	-2.647
I. Πληρωμές, με εξαίρεση:	13.942	14.012	-69
II. Κοινωνικές παροχές	356	202	154
III. Μεταβιβάσεις	28.124	29.219	-1.094
IV. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.745	1.767	-22
V. Επιδόσεις	105	126	-22
VI. Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)	7.612	7.565	47
VII. Λοιπές δαπάνες	15	44	-29
VIII. Πιστώσεις υπό κατανομή (πλην ΠΔΕ και ΤΑΑ)	0	424	-424
IX. Αποκτήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	1.229	1.808	-579
X. Αποκτήσεις τιμαλφών	0	0	0
XI. Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	7.100	7.520	-419
XII. Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.383	3.572	-189
3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (1-2) (+ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ, - ΕΛΕΙΜΜΑ)	5.131	225	4.906
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:			
Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού	12.646	7.695	4.951
Έσοδα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	3.042	3.068	-26
Έσοδα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.455	1.346	2.109

1,26
δισ. €

αυξήθηκαν οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025.

συγκεκριμένο ποσό, τα καθαρά έσοδα παραμένουν υψηλότερα του στόχου κατά 150 εκατ. ευρώ ή 0,2%, στοιχείο που υποδηλώνει ότι η δημοσιονομική επίδοση δεν στηρίζεται αποκλειστικά σε έκτακτους παράγοντες. Τα έσοδα από φόρους στο σύνολο του ενδεκαμήνου διαμορφώθηκαν σε 64,970 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 334 εκατ. ευρώ ή 0,5% σε σχέση με τον στόχο, ενώ οι επιστροφές εσόδων ανήλθαν σε 7,817 δισ. ευρώ, ελαφρώς υψηλότερα από τον προγραμματισμό.

Οι δαπάνες

Στην πλευρά των δαπανών, οι συνολικές πληρωμές του κρατικού προϋπολογισμού για την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρί-

ου ανήλθαν σε 63,611 δισ. ευρώ, μειωμένες κατά 2,647 δισ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο. Σε σύγκριση με το 2024, οι δαπάνες είναι αυξημένες κατά 1,266 δισ. ευρώ, κυρίως λόγω υψηλότερων μεταβιβάσεων προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και αυξημένων δαπανών που συνδέονται με το Ταμείο Ανάκαμψης. Στον Τακτικό Προϋπολογισμό, οι πληρωμές υπολείπονται του στόχου κατά 2,038 δισ. ευρώ, εξέλιξη που αποδίδεται κυρίως στον ετεροχρονισμό μεταβιβα-
στικών πληρωμών προς ΟΚΑ και λοιπούς φορείς γενικής κυβέρνησης ύψους 554 εκατ. ευρώ, καθώς και στις ταμειακές πληρωμές εξοπλιστικών προγραμμάτων ύψους 554 εκατ. ευρώ.

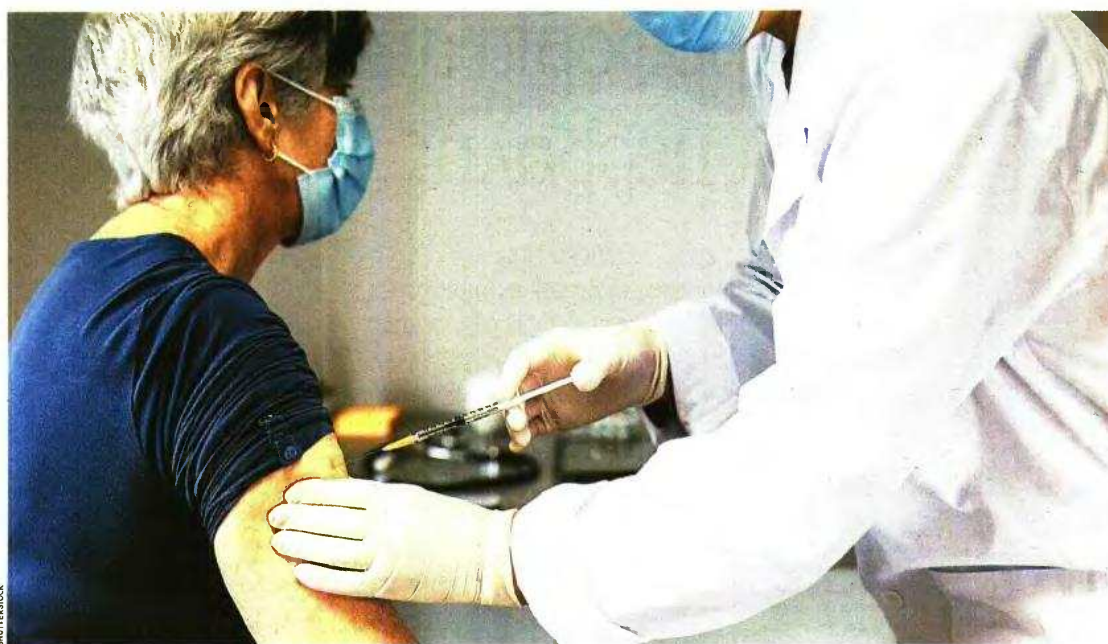
Παράλληλα, καταγράφεται ετεροχρονισμός επενδυτικών δαπανών ύψους 609 εκατ. ευρώ.

Σημαντικές παραμένουν οι μεταβιβάσεις προς κρίσιμους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας, όπως τα νοσοκομεία και η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, που έλαβαν 1,164 δισ. ευρώ, οι επιχορηγήσεις προς τους συγκοινωνιακούς φορείς, καθώς και η χρηματοδότηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Οι επενδυτικές δαπάνες ανήλθαν σε 10,483 δισ. ευρώ, χαμηλότερα από τον στόχο αλλά αυξημένες σε επίσημη βάση, υποδηλώνοντας ότι μέρος των καθυστερήσεων αφορά κυρίως τον χρονισμό και όχι την ακύρωση έργων. [ΣΩΤ: 2521754]

Υγεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Μόνο σε Δανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία το ποσοστό των εμβολιασμένων πολιτών με το αντιγριπικό εμβόλιο άγγιξε ή ακόμα και ξεπέρασε το συνιστώμενο 75%

ότι ετησίως νοσούν έως και 50 εκατομμύρια κάτοικοι της. Από αυτούς, 15.000 έως και 70.000 χάνουν κάθε χρόνο τη ζωή τους. Φέτος μάλιστα το επίπεδο συναγερμού είναι επαυξημένο εξαιτίας της κυκλοφορίας του υποκλάδου Κ της γρίπης τύπου Α (H3N2), που έχει οδηγήσει σε «ανάφλεξη» κρουσμάτων.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ. Οι λοιμώξεις του αναπνευστικού και η σημασία των εμβολίων ως μέτρο πρόληψης είναι για την Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία (ΕΠΕ) ένα κρίσιμο πεδίο επιστημονικού αλλά και κοινωνικού ενδιαφέροντος, που θα αποτελέσει σημαντικό πεδίο συζήτησης στο 34ο Πανελλήνιο Πνευμονολογικό Συνέδριο (17-21 Δεκεμβρίου).

Στο πλαίσιο αυτό και όπως υπογράμμισε η καθηγήτρια Πνευμονολογίας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και μέλος ΔΣ ΕΠΕ, Παρασκευή Κατσαρινού, «οι λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού (συμπεριλαμβανοντας την COVID-19 και τη φυματίωση) το 2021 αποτέλεσαν την πρώτη αιτία θνησιμότητας, σύμφωνα με τον ΠΟΥ». Η ίδια όμως επικατέστη και πρόσφατα ελληνικά δεδομένα (όπως οι μελέτες ΕΓΝΑΤΙΑ και «Ευαγγελισμού» αλλά και τα δεδομένα του ΕΟΔΥ) που αποτυπώνουν το πρόβλημα στη χώρα μας: η θνησιμότητα νοσηλευόμενων με πνευμονιόκοκκο αγγίζει το 22,3%, με συγκριτικά αναπνευστικό ιό (RSV) το 16,8% και με γρίπη το 12,76%.

«Οι πνευμονολόγοι οφείλουν να παρεμβαίνουν υιοθετώντας στρατηγική έγκαιρης και οργανωμένης πρόληψης, αρωγής στη διακοπή του καπνίσματος και στοχευμένης (αντικειμενικής, αντιμικροβιακής, αντιφλεγμονώδους) θεραπείας» συμπλήρωσε η ίδια.

Μάλιστα, η ΕΠΕ επικαθοποίησε τις οδηγίες εμβολιασμού σύμφωνα με τις οποίες οι ομάδες υψηλού κινδύνου χρήζουν εμβολιασμού:

- ετησίως έναντι της γρίπης
- ετησίως έναντι της νόσου COVID-19
- εφάπαξ έναντι του πνευμονιόκοκκου (PVC20)
- σε δύο δόσεις (RZV) έναντι του έρπητα ζωστήρα
- ανά 10 έτη έναντι του κοκίτη
- ανά τριετία για τον ιό του αναπνευστικού συγκιτήρα (RSV).

Γρίπη - COVID-19

Τα εμβόλια μείωσαν τις νοσηλείες

Καμπανάκι από ECDC για τα χαμηλά ποσοστά εμβολιαστικής κάλυψης στην Ευρώπη

■ Τι δείχνουν τα στοιχεία

Αποτελεσματικά διαπιστώθηκαν τα εμβόλια έναντι της εποχικής γρίπης και της λοίμωξης COVID-19, καθώς κατά το τελευταίο έτος μείωσαν σημαντικά τις νοσηλείες λόγω σοβαρών επιπλοκών. Αυτό είναι το συμπέρασμα νέας έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC), αν και τα επίσημα δεδομένα μαρτυρούν ότι η εμβολιαστική κάλυψη – με έμφαση στα άτομα που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες – είναι πολύ πιο χαμηλή από αυτήν που συνιστά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ).

Πιο συγκεκριμένα η ανάλυση του Κέντρου δείχνει μια σαφή μείωση των νοσηλείων λόγω γρίπης και COVID-19 χάρη στον εμβολιασμό στη Γηραιά Ηπειρο κατά την περίοδο 5 Αυγούστου 2024 - 1 Ιουνίου 2025. Είναι αξιοσημείωτο εντούτοις ότι η καταγεγραμμένη αυτή μείωση ποικίλει σημαντικά μεταξύ των χωρών, γεγονός που αποδίδεται στα διαφορετικά επίπεδα εμβολιαστικής κάλυψης.

Τα ίδια δεδομένα, που εστιάζουν στα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω και βασίζονται σε ειδικά μοντέλα, δείχνουν ότι ο εμβολιασμός κατά της γρίπης απέτρεψε τον κίνδυνο εισαγωγής στο νοσοκομείο σε ποσοστό 26%-41%. Για την COVID-19, η προβλεπόμενη μείωση των νοσηλείων για

άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω ήταν μεταξύ 14% και 20% σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης/Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΕ/ΕΟΧ).

Επιπρόσθετα και σύμφωνα πάντα με την ίδια έκθεση, στη χώρα μας το περίπου 65% των ηλικιωμένων έκαναν πέρυσι το αντιγριπικό εμβόλιο. Φέτος οι εκτιμήσεις θέλουν να έχουν διενεργηθεί στα φαρμακεία της χώρας περί τους 2,3 εκατ. εμβολιασμούς, με τους φαρμακοποιούς να εκτιμούν πως το επόμενο διάστημα θα εμβολιαστούν επιπλέον 450.000 πολίτες εντός των συνόρων.

Αναφορικά πάλι με το εμβόλιο για την COVID-19, τα στοιχεία του ECDC δείχνουν ότι κατά την εξεταζόμενη περίοδο το έκανε το περίπου 10% των Ελλήνων, με το αντίστοιχο ποσοστό να εκτιμάται επίσημα χαμηλό και φέτος τον χειμώνα.

Εκτός των ορίων «ασφαλείας» που έχει ορίσει ο ΠΟΥ βρίσκονται, εντούτοις, οι περισσότερες χώρες. Είναι ενδεικτικό ότι σε μόλις τρεις – Δανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία – το ποσοστό των εμβολιασμένων πολιτών με το αντιγριπικό εμβόλιο άγγιξε ή ακόμα και ξεπέρασε το συνιστώμενο 75%.

Υπό τα δεδομένα αυτά, το ECDC προειδοποιεί για μία ακόμα φορά ότι προκαλείται σημαντική νοσηρότητα και θνησιμότητα στην ΕΕ κατά την περίοδο εποχικής γρίπης. Υπολογίζεται